

[Prima Pagină](#) > ... > [Drepturile Dumneavoastră](#) > [Inculpați \(proceduri Penale\)](#) > 1 - Drepturile mele pe parcursul anchetei

1 - Drepturile mele pe parcursul anchetei

A. Dacă sunt cetățean străin, acest lucru are vreo incidență asupra anchetei?

Părților și subiecților procesuali care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret. În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei altei cereri ce ține de soluționarea cauzei.

B. Care sunt etapele anchetei?

i. Etapa de colectare a probelor/Competența anchetatorilor

Pentru realizarea obiectului urmăririi penale, organele de cercetare penală au obligația ca, după sesizare, să caute și să strângă datele ori informațiile cu privire la existența infracțiunilor și identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni, să ia măsuri pentru limitarea consecințelor acestora, să strângă și să administreze probe. După începerea urmăririi penale, organele de cercetare penală strâng și administrează probele, atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului ori inculpatului.

Procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, astfel ca orice infracțiune să fie descoperită și orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie trasă la răspundere penală. De asemenea, procurorul exercită supravegherea activității organelor de cercetare penală astfel ca niciun suspect sau inculpat să nu fie reținut decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

ii. Custodia poliției

Organul de cercetare penală sau procurorul poate dispune reținerea suspectului sau a inculpatului dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că a săvârșit o infracțiune și dacă măsura este necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

Dacă se consideră că este necesar ca inculpatul să fie arestat după ce a fost reținut, procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, în vederea luării măsurii arestării preventive, cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii. În acest caz, termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă trebuie fixat înainte de expirarea duratei reținerii.

iii. Interogatoriul

În cursul urmăririi penale, înainte de prima audiere a suspectului sau inculpatului, i se aduc la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute de lege (obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa, iar în cazul sustragerii, judecătorul poate dispune arestarea sa preventivă; obligația de a comunica în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a adresei, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, citațiile și orice alte acte comunicate la prima adresă rămân valabile și se consideră că le-a luat la cunoștință).

Aceste drepturi și obligații i se comunică și în scris, sub semnătură, iar în cazul în care nu poate ori refuză să

semneze, se va încheia un proces-verbal.

La începutul primei audieri, organul judiciar adresează întrebări suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, codul numeric personal, numele și prenumele părinților, cetățenia, starea civilă, situația militară, studiile, profesia ori ocupația, locul de muncă, domiciliul și adresa unde locuiește efectiv și adresa la care dorește să îi fie comunicate actele de procedură, antecedentele penale sau dacă împotriva sa se desfășoară un alt proces penal, dacă solicită un interpret în cazul în care nu vorbește sau nu înțelege limba română ori nu se poate exprima, precum și cu privire la orice alte date pentru stabilirea situației sale personale.

Declarațiile suspectului sau inculpatului se consemnează în scris. În declarație se consemnează întrebările adresate pe parcursul ascultării, menționându-se cine le-a formulat, și se menționează de fiecare dată ora începerii și ora încheierii ascultării.

Dacă este de acord cu conținutul declarației scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări ori precizări, acestea sunt indicate în finalul declarației, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declarația scrisă.

iv. Arestarea preventivă

Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, în cursul judecății, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una dintre următoarele situații:

1. inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;
2. inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;
3. inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta;
4. există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni.

Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă, din probe, rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, o infracțiune la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

Judecătorul poate dispune arestarea dumneavoastră, după ce ați fost audiat în prezența unui avocat. Puteți fi arestat pentru o perioadă de maximum 30 de zile. Această perioadă poate fi prelungită de către instanță. Fiecare prelungire este limitată la 30 de zile, iar perioada totală de arestare preventivă nu poate depăși 180 de zile pe parcursul urmăririi penale.

C. Ce drepturi am pe parcursul anchetei?

i. Pot beneficia de serviciile unui interpret/traducător?

Dacă nu vorbiți limba română, vi se va pune la dispoziție un interpret în mod gratuit.

ii. Pot avea acces la informații și la dosar?

După finalizarea cercetării, aveți dreptul să consultați întregul dosar al cauzei, care conține toate probele împotriva sau în favoarea dumneavoastră.

Accesul la probe este permis în toate cazurile, cu excepția cazului în care, în cursul urmăririi penale, procurorul restricționează motivat consultarea dosarului, dacă prin aceasta se aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale. După punerea în mișcare a acțiunii penale, restricționarea se poate dispune pentru cel mult 10 zile.

iii. Pot beneficia de serviciile unui avocat și pot informa o terță persoană despre situația mea?

Înainte de a da prima declarație, trebuie să fiți informat cu privire la dreptul dumneavoastră de a fi asistat de un avocat ales de dumneavoastră sau numit din oficiu pentru a vă reprezenta.

Imediat după reținere, aveți dreptul să încunoștințați personal sau să solicitați organului judiciar care a dispus măsura să încunoștințeze un membru al familiei dumneavoastră ori o altă persoană despre luarea măsurii reținerii și despre locul unde sunteți reținut.

Dacă nu sunteți cetățean român, aveți dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean sunteți.

iv. Pot beneficia de asistență judiciară?

Dacă sunteți acuzat de săvârșirea unei infracțiuni în cadrul unui proces penal, aveți dreptul de a fi asistat de unul ori de mai mulți avocați în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării. Asistența juridică este asigurată atunci când cel puțin unul dintre avocați este prezent.

În principiu, asistența juridică este opțională, ceea ce înseamnă că aveți libertatea să apelați sau nu la serviciile unui avocat pentru a primi asistență juridică.

Cu toate acestea, asistența juridică a suspectului sau a inculpatului este obligatorie în următoarele cazuri:

- când suspectul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de detenție ori într-un centru educativ;
- când suspectul sau inculpatul este reținut sau arestat, chiar în altă cauză;
- când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale, chiar în altă cauză;
- în cazul în care organul judiciar apreciază că suspectul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea;
- în cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecării în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani;
- în alte cazuri prevăzute de lege.

v. Ce este important de știut în ceea ce privește:

a. Prezumția de nevinovăție

Beneficiați de prezumția de nevinovăție și nu aveți obligația de a vă dovedi nevinovăția. Totuși, aveți dreptul de a aduce probe și de a solicita strângerea de probe. Cererea de strângere de probe nu poate fi respinsă dacă mijlocul de probă respectiv este concludent și util. Dacă există probe care vă incriminează, aveți dreptul de a încerca să dovediți netemeinicia probelor în cauză.

După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

b. Dreptul de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina

Inculpatul are dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa.

c. Sarcina probei

În acțiunea penală sarcina probei aparține în principal procurorului, iar în acțiunea civilă, părții civile ori, după caz, procurorului care exercită acțiunea civilă în cazul în care persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă.

vi. Ce garanții specifice sunt prevăzute pentru copiii?

Codul de procedură penală prevede că reținerea și arestarea preventivă pot fi dispuse față de un minor, în mod excepțional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii.

La stabilirea duratei pentru care se ia măsura arestării preventive se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii acestei măsuri.

vii. Ce garanții specifice sunt prevăzute pentru persoanele suspectate vulnerabile?

Dacă suferiți de o boală gravă care vă împiedică să participați la procesul penal, aveți dreptul să solicitați ca procurorul să suspende urmărirea penală, dar organele de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de această situație, cu respectarea dreptului la apărare al părților sau subiecților procesuali.

D. Care sunt termenele legale în cadrul anchetei?

Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

E. În ce constau pregătirile premergătoare procesului, inclusiv alternativele la arestarea preventivă și posibilitățile de transfer în statul membru de origine (ordinul european de supraveghere judiciară)?

Dacă față de dumneavoastră a fost dispusă măsura arestării preventive, aveți dreptul să solicitați revocarea sau înlocuirea arestării preventive cu o altă măsură preventivă mai ușoară: arestul la domiciliu, controlul judiciar sau controlul judiciar pe cauțiune.

Arestul la domiciliu se poate dispune în condiții similare cu cele prevăzute pentru arestarea preventivă și constă în privarea de libertate, a cărei executare nu se realizează într-un loc de detenție, ci în locuința inculpatului.

În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

Controlul judiciar pe cauțiune se poate dispune dacă sunt îndeplinite condițiile de la arestarea preventivă, această măsură fiind considerată suficientă pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii de infracțiuni și constă în depunerea unei cauțiuni a cărei valoare este stabilită de organul judiciar.

Procedura de transferare a persoanelor condamnate în baza Deciziei/cadru 2009/909/JAI este reglementată în Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală (art. 153-182).

■ Ultima actualizare: 15/05/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.